

18 квітня в Україні - День пам'яток історії та культури

Цей день відзначається з ініціативи **Міжнародної ради з питань охорони пам'ятників і визначних місць**, внесеної 18 квітня 1982 року.

Рішення про відзначення дати було прийнято **Генеральною Асамблеєю ЮНЕСКО у 1983 році**. Захід спрямований на підвищення обізнаності громадськості з різноманіттям культурної спадщини, її вразливістю та необхідністю ефективних зусиль заради збереження її для подальших поколінь.

В Україні «правові, організаційні, соціальні та економічні відносини у сфері охорони культурної спадщини з метою її збереження, використання об'єктів культурної спадщини у суспільному житті, захисту традиційного характеру середовища в інтересах нинішнього і майбутніх поколінь» врегульовані **Законом України «Про охорону культурної спадщини»**.

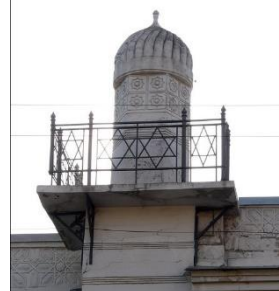
Міжнародна хартія з охорони й реставрації нерухомих пам'яток і визначних місць стверджує - важливі історичні місця мають бути об'єктами особливої турботи з метою охорони їхньої цілісності й забезпечення умов їх сучасного використання, упорядкування та виявлення значущості.

В Полтаві є чимало історичних споруд. Сьогодні піде розповідь про одну з таких перлин нашого міста – **Дома Бахмутського**, що розташований по вулиці Пилипа Орлика, колишній Дворянській, і був створений у 1906 році в стилі раннього романтичного модерну з елементами мавританської архітектури. **Будинок є пам'яткою архітектури місцевого значення.**

Історія цього будинку вельми цікава. Підрядчику Науму Бахмутському було замовлено звести будівлю **Дворянського та Селянського банку** (нині тут Управління СБУ в Полтавській області) з солідним на той час кошторисом. Доречі, на сьогодні будівля банку відноситься до рідкісних зразків архітектурного модерну та є пам'яткою архітектури національного значення.

За однією з умов Н.Бахмутський мав на власний розсуд використовувати кошти на будівництво банку, а зекономлені гроші повинні були піти йому як оплата за виконану роботу. Підрядник виконав замовлення, а на зекономлені кошти збудував невеличкий будинок для своєї коханої жінки, той самий, у мавританському стилі, в якому, доречі, було 13 кімнат. Попри все, ліву сторону будинку зверху було прикрашено баштоподібним елементом, який імітує форму мінарету, споруду при мечеті, з якої муедзин скликає мусульман на молитву.

Достовірних даних про авторство проєкту немає, але на думку полтавського архітектора Валерія Трегубова, їм міг бути **Владислав Владиславович Городецький**, відомий український архітектор та меценат польського походження, автор Будинку з химерами та Костелу святого Миколая в Києві, а також караїмської київської кенаси та ще ряду архітектурних шедеврів.

Городецького ще тоді називали «київським та польським Гауді», а Антоніо Гауді, як відомо, був іспанським архітектором, новатором форми та одним із найяскравіших представників стилів ар-нуво та модерн в архітектурному мистецтві.

І порівняльний аналіз будинку в Полтаві та караїмської кенаси в Києві вказує, що автором обох споруд був саме Городецький. Спільні риси дослідники вбачають в архітектурному вирішенні, оздобленні та матеріалах.

Як вже було сказано, будинок Наума Бахмутського зведений з елементами **мавританської архітектури**, вона свого часу сформувалася у Північній Африці та на Піренейському півострові, і поєднує східну розкіш із геометричними формами. Архітектор Владислав Городецький захоплювався сафари, вирушав у мандрівку Африкою. Ймовірно, це і вплинуло на його художній стиль.

Припускають, що фасадне оздоблення маєтку у Полтаві виконував італійський скульптор **Еліо Саля**, який з кінця XIX століття працював у Києві разом із архітектором В. Городецьким, декорувавши і київську кенасу. Тому є підстави вважати, що художньо-декоративне литво для фасаду будинку Бахмутського виготовляли на цементному заводі "Фор" у Києві, який тоді належав В.Городецькому і де відливали декор і для кенаси.

Під час громадянської війни, що відбувалася в постімперському просторі Російської Імперії у 1917-1922 роках, Наум Бахмутський залишив Полтаву та емігрував до Франції. На початку 20-х років його будівлю було націоналізовано радянською владою.

Тоді тут розміщувалися різні дрібні організації - швейна майстерня, навіть церква караїмів, а потім ЗАГС.

В роки Другої світової війни під час нацистської окупації Полтави у будинку містився німецький військовий штаб.

Тоді через обстріли будівля, нажаль, зазнала великих руйнувань, але фасади значною мірою збереглися.

В середині XX століття будинок було відновлено, реконструйовано та переобладнано під комунальні квартири. Уже в

наш час у ньому хотіли організувати невеличкий приватний готель, але задумане з різних причин не вдалося втілити в життя...

З 2008 року будівля не експлуатується. Колись із Франції приїздили нащадки Наума Бахмутського, вони спочатку зацікавилися долею будинку, але далі ця справа не мала продовження.

На сьогодні цей прекрасний взірець незвичайного архітектурного стилю, який міг би бути окрасою вулиці та самого міста, стоїть занедбаний та потихеньку руйнується.

Але маємо надію, що коли головні проблеми країни остаточно вирішаться і місто зможе виділяти кошти на збереження пам'яток культурної спадщини, ця перлина архітектурного мистецтва засяє знов і буде вабити до себе полтавчан та наших гостей!

